

(63. 7.)

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(Ingezonden bij brief van 17 December 1902.)

Ter beantwoording der opmerkingen bij het afdeelingsonderzoek gemaakt, moge het volgende dienen.

De klacht andermaal van verschillende zijden geuit, dat bij de samenstelling van de Marinebegrooting de vereischte nauwkeurigheid niet wordt betracht en in den regel een aantal artikelen belangrijk te hoog, andere daarentegen te laag worden geraamd, is reeds meermalen behandeld en de ongegrondheid daarvan aangetoond. Ook thans wordt niet ontkend, dat herhaaldelijk de voor verschillende artikelen aangevraagde sommen overschotten hebben gelaten, dan wel aanvulling hebben gevorderd, maar dit is een natuurlijk gevolg van den aard der uitgaven, uit eene Marinebegrooting te bestrijden, welke uitgaven, afhankelijk zijnde van niet vooraf bekende omstandigheden, ook niet voor eene juiste raming vatbaar zijn.

Gewezen mag daarbij worden op de kosten van herstelling der schepen van het auxiliair eskader, zoowel gedurende het verblijf in Oost-Indië als na terugkeer in het vaderland. De raming van die kosten, ook in het zeldzaam voorkomende geval dat de gebreken, welke herstelling zullen behoeven, reeds bij het opmaken der begrooting bestaan, kan toch nimmer op een nauwkeurig onderzoek berusten en de juiste omvang dier gebreken wordt eerst na de vaststelling der begrootingscijfers bekend. Hetzelfde geldt ook voor reparatiën van averijen, enz. aan de schepen die binnenslands voor de zomeroefeningen bestemd worden.

Verder mag er aan herinnerd worden dat het marine-materieel ook gebezigd moet worden voor diplomatieke doeleinden, en dat daardoor niet alleen de bestemming der verschillende oorlogsbodems dikwerf eene geheel andere wordt dan waarop bij de begrooting mocht worden gerekend, en soms ook andere schepen worden gebezigd dan destijds in de bedoeling lag. Dat alsdan de vastgestelde cijfers, bijv. voor brandstofverbruik, machinekamerbehoefden, levensmiddelen, soldijen, enz. wijziging vereischen, ligt voor de hand.

Met de kosten voor de betonning is het niet anders. Bij belangrijken ijsgang zullen die aanmerkelijk hooger zijn dan onder normale omstandigheden.

Ook het aandeel in de loodsgelden, uit de Marinebegrooting te voldoen, welk aandeel afhankelijk is van de meerdere of mindere scheepvaartbeweging, is niet voor eene juiste raming vatbaar.

Ook van de pensioenen kan hetzelfde gezegd worden.

In al dergelijke gevallen kan de Minister van Marine zich genoodzaakt zien om, wil hij stagnatie in den dienst vermijden en 's lands welbegrepen belangen naar eisch behartigen, onder nadere goedkeuring bij de wet, tot tijdelijke overschrijding van eenig begrootingsartikel over te gaan.

De begrootingscijfers worden opgemaakt in de maand Mei van het jaar, *voorafgaande* aan het dienstjaar waarvoor de raming geldt en het behoeft geen betoog, dat dan allerminst met de bovenbedoelde wisselvallige omstandigheden rekening kan worden gehouden. Bij die raming kan ook niet de dan

loopende begrooting tot maatstaf genomen worden, waarop toch in den regel dan nog geen belangrijke uitgaven zijn gedaan, maar wèl de uitgaven voor gelijksoortige onderdelen van artikelen op afgesloten diensten gekweten, voor zoover het namelijk herstellingen of vermoedelijke aanvragen en voorzieningen betreft, waarvoor om de hierboven aangevoerde redenen geen werkelijke begrooting is te maken en men alleen bij analogie een cijfer kan aannemen.

Dat dikwerf zonder dringende noozakelijkheid van te verwachten overschotten op tot te hooge bedragen uitgetrokken artikelen partij wordt getrokken, om meer uit te geven voor geheel andere doeleinden dan die waarvoor de over te houden gelden waren toegestaan, en dat op die wijze inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht der Volksvertegenwoordiging, is een verwijt dat geheel onverdiend wordt geacht, en ook door geen enkel voorbeeld wordt gestaafd. Alleen door alle artikelen waarop nu eens meer, dan weder minder uitgaven te kwijten vallen dan bij het opmaken eener begrooting te voorzien is, belangrijk hooger te ramen, zou dat verwijt te ontgaan zijn, maar het mag met recht betwijfeld worden of de Staten-Generaal aan eene dusdanige opvoering der begrooting van Marine hunne goedkeuring zouden willen verleen.

Artikel I.

Artikel 14. Pantserplaten worden betaald naar het netto gewicht der geheel afgewerkte platen, welke naar te verstreken mallen moeten worden geleverd. In de dikte-afmeting, en dus ook in totaal gewicht en prijs, moet met het oog op de bearbeiding van dit materieel eene speling van twee ten honderd in meer en minder worden toegestaan, zoodat, zelfs al ware men niet afhankelijk van de zeer fluctueerende prijzen van grondstoffen, niet vooraf met zekerheid het juiste geldelijk bedrag valt te ramen.

Zooals reeds door de Commissie van Rapporteurs wordt opgemerkt, is bij de Nota van Wijzigingen, gevoegd bij de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag betreffende het wetsontwerp tot vaststelling van hoofdstuk VI der Staatsbegrooting voor 1903, de aanvraag voor torpedobooten ingetrokken, waardoor de beantwoording der vraag omtrent wellicht noodzakelijk bijwerk geen dadelijk belang heeft. Medegedeeld kan echter worden, dat al het bij vroegeren aanbouw van booten noodig gebleken bijwerk steeds in later te sluiten contracten wordt opgenomen, en verder dat de prijs voor de vier nieuwe booten op de oorspronkelijk ingediende begrooting voor 1903 aangevraagd, niet op eenige overeenkomst, doch slechts op raming berustte en dus niet als een definitief cijfer aangemerkt kon worden.

Artikel 17. De vraag, of men bij het Departement van Marine bij de samenstelling van de begrooting wel voldoende op de hoogte was van den toestand waarin het materieel verkeerde, kan, zooals reeds hierboven werd uiteengezet, ten aanzien van de schepen tot het auxiliair eskader behorende, waarvoor op de begrooting de kosten moesten worden gebracht voor uitvoering van herstellingen na terugkeer hier te lande, niet anders dan ontkennend worden beantwoord. De meerdere omvang der herstellingen dan waarop gerekend was, maakte, dat in 1901 de werkelijke uitgaven voor herstelling van de stoomwerktuigen van het defensie-materieel en van de schepen voor den algemeenen dienst, de raming van respectievelijk f 40 000 en f 100 000 met nagenoeg f 73 000 overschreden.

Het is niet mogelijk aan te geven, voor welke schepen genoemd bedrag van f 73 000 is besteed; wèl voor welke schepen de totale som van f 213 000 (dus de raming ad f 140 000, verhoogd met de thans aangevraagde f 73 000) werd uitgegeven.

Aan het defensie-materieel werd ten koste gelegd:

<i>Kortenaar</i> en <i>Evertsen</i>	f 15 958,21
torpedobooten	24 077,93
monitors	4 576,84

Totaal ..... f 44 612,98

en aan de schepen voor algemeenen dienst:

Holland	f 95 817,16
Zeeland	56 725,00
Utrecht	7 140,18
Noordbrabant	2 700,00
Koningin Regentes	2 710,00
Friesland	175,00
Dolfijn	2 412,02

Totaal ..... f 167 679,36

makende te zamen een bedrag van f 212 292,34.

Machinekamerbehoefden worden slechts bij uitzondering voor bepaalde schepen, als regel voor den magazijnsvoorraad aangeschaft. De vraag, voor welke schepen het meerder uitgegeven bedrag voor dat onderwerp is besteed, is daarom niet voor beantwoording vatbaar.

De moderne oorlogsschepen met groot vermogen eischen aanzienlijke uitgaven voor machinekamerbehoefden, uitgaven welke direct verband houdende met het aantal stoomdagen en de diensten welke van de werktuigen worden geëischt, allerminst voor eene juiste raming vatbaar zijn. De raming voor 1901 was te laag, wat niet het geval zou geweest zijn, indien er minder diensten van de werktuigen gevorderd waren.

Artikel 19. Het bedrag van f 253 591, bedoeld in stuk n°. 27 der Indische begrooting voor 1903, betreft de teruggave ten behoeve van de middelen en inkomsten van Nederlandsch-Indië van uitgaven ten behoeve van het auxiliair eskader in Nederlandsch-Indië, welke gebracht zijn ten laste van de navolgende artikelen en dienstjaren der Marinebegrooting:

artikel 18 dienst 1899	f 35 636,14 ⁵
„ 19 „ 1899	107 380,47 ⁵
„ 31 „ 1899	3,00
„ 33 „ 1900	21,00
„ 41 „ 1899	27 426,70 ⁵
„ 41 „ 1901	83 123,48

Totaal ..... f 253 590,80⁵

Hieruit blijkt, dat er geenerlei verband bestaat tusschen de totale opbrengst in 1901 der middelen in Nederland ten voordeele der Indische begrooting en de uitgaven ten laste van de Marinebegrooting voor 1901, en allerminst met artikel 19 der Marinebegrooting van 1901, welk artikel onder het gerestitueerde bedrag ad f 253 590,80⁵ niet voorkomt.

Uit het bedrag der verhoogde raming van artikel 19 worden alle tot nu toe bekende kosten van het auxiliair eskader voor 1901 bestreden.

Artikel 67. Tot de inventarisgoederen welke dringend aanvulling eischten, behoorden vooral anker- en zijkettingen voor de lichtscheepen.

Op de in het 2de lid gedane vraag moet het antwoord ontkennend luiden, omdat bij de samenstelling der begrooting in de maand Mei niet volledig kan gerekend worden op hetgeen in het volgend jaar noodig kan zijn voor het verlichten van wrakken en het uitleggen van lichtboeien bij wijziging in richting en loop van vaarwaters en in het algemeen ter voldoening aan de behoeften der scheepvaart.

Artikel 2.

Artikel 14a. De vaartsnelheid bij de proeftochten bedroeg voor de torpedobooten *Ophir*, *Pangrango* en *Rindjani*, aangebouwd bij de firma YARROW & Co. te Londen, respectievelijk: 25.38, 25.99 en 26.32 mijl, zooals vermeld staat in bijlage A van de ontwerp-begrooting van het VIde hoofdstuk voor 1903. De bij contract bedongen vaart was 24 mijl.

Artikelen 19a, 31a en 41a. Ter beantwoording van de vraag, of de kosten van schaffing in 1900 de daarvoor bij de

begrooting voor dat jaar toegestane gelden hadden uitgeput, dan wel of die gelden voor andere doeleinden waren gebezigd, zij hierbij medegedeeld dat, blijkens het ontwerp tot wijziging en nadere verhooging van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1900 (1), hetwelk met medewerking van de Staten-Generaal tot wet verheven werd, van het overschot op art. 41 dienst 1900 een bedrag van f 45 100 is gebezigd tot verhooging van andere artikelen.

Voor betalingen ten behoeve van de schaffing werd het artikel dus niet uitgeput, doch langs wettelijken weg is over het overschot beschikt.

De bedoelde declaratie had daaruit kunnen worden volstaan, doch ten gevolge van eene door omstandigheden vertraagde inzending was zulks niet meer mogelijk, vermits bij de ontvangst der rekening bovenbedoeld ontwerp reeds aan de Kamer was aangeboden.

Dat de post voor schaffing gewoonlijk zeer ruim geraamd is, kan niet worden beaamd. De raming geschiedt, blijkens de telken jare verstrekte toelichting op het betrekkelijke artikel, op grond van de raming der samenstelling en beweging van de actieve zeemacht, volgens de bemanningslijsten en de prijzen der levensmiddelen, besteed in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begrooting moet dienen.

Dit laatste is uit den aard der zaak niet anders doenlijk, doch maakt tevens eene juiste raming onmogelijk, vermits de prijzen der verschillende artikelen in den regel het eene jaar belangrijk afwijken van die van het andere. Weersgesteldheid, uitslag van den oogst, ook in andere landen grooter of kleiner in- en uitvoer en meer dergelijke omstandigheden doen in sterke mate hun invloed gelden, waardoor de als grondslag aangenomen cijfers zeer dikwijls verre bezijden de werkelijkheid blijken te zijn. (2)

Ook het veranderlijke aantal personen, die door bijzondere omstandigheden niet aan boord schaften, als: hospitaalverpleegden, verlofgangers en dergelijke, die onmogelijk, zelfs bij benadering, met eenigen kans op zekerheid kunnen worden geschat, brengt er toe bij, de uitgaven nog wisselvalliger te maken.

In niet minder mate zijn op die wisselvalligheid der uitgaven van invloed de wijzigingen die door niet te voorziene omstandigheden gedurende het begrotingsjaar in het oorspronkelijk vastgestelde vaarplan meermalen moeten gebracht worden, zoomede de niet vooraf te berekenen bedragen, terug te ontvangen uit de Indische geldmiddelen, wegens door Nederlandsche oorlogsschepen in Indië aan te brengen en door het gouvernement aldaar over te nemen restanten vicualie.

Artikel 3.

Artikel 55. Met betrekking tot de opmerking, dat sommige leden er zich niet mede konden vereenigen, dat het overschot van art. 55 zal worden gebezigd tot verhooging van andere posten der begrooting, wordt het navolgende in het midden gebracht.

Nadat het in de laatste jaren telken jare was voorgekomen, dat door te lage raming van de opbrengst der loodsgelden een tekort op genoemd artikel ontstond als, in

1897	f 132 552
1898	36 354
1899	50 801

werd met het oog op de voortdurend stijgende opbrengst der loodsgelden, die opbrengst bij het opmaken der begrooting voor 1901 geraamd op f 2 300 000, zijnde deze in 1899 f 2 114 470 en de jaarlijksche toename in de jaren 1897, 1898 en 1899 gemiddeld f 85 000.

(1) Zitting 1901—1902—99, nos. 2, 3 en 4.

(2) Als voorbeeld moge dienen, dat bijv. voor het in 1902 benodigde ge-rookt spek ongeveer f 30 000 meer betaald moest worden dan waarop bij de begrooting gerekend was, terwijl voorts uit de hierbij voor de leden ter inzage overgelegde graphische voorstellingen over een reeks van jaren, der prijzen van de voornaamste artikelen van levensmiddelen bij de Marine in gebruik, kan blijken hoe die prijzen meermalen uiteenloopen.

Waar alzoo in 1900 gegronde redenen bestonden om voor 1901 de meer genoemde opbrengst op f 2 300 000 (f 2 114 470 + 2 x f 859 000) en in verband daarmede art. 55 op f 1 302 960 te ramen, kan niet worden ingezien, waarom thans, nu ten gevolge van minder scheepvaart dan verwacht is geworden een overschot op dat artikel over 1901 is ontstaan, niet aan de Volksvertegenwoordiging zou kunnen worden voorgesteld om andere posten der begrooting daarmede te verhoogen.

De opmerking, dat belangrijke vermindering van de inkomsten uit de loodsgelden moet leiden tot bezuiniging op de uitgaven, is, over het algemeen beschouwd, volkomen juist. Uit dien hoofde heeft dan ook geen overschrijding van artikelen plaats gehad.

Artikelen 61b en 65. De kosten voor de aanschaffing van materialen tot vervaardiging en herstelling van tonnen enz. (art. 61b) en van de kosten voor de instandhouding van de betonning en bebakening enz. (art. 65) zijn hoogst wisselvallig, afhankelijk als zij zijn van de weersgesteldheid en de strengheid van den winter. Ontstaat er ijsgang, dan wordt er schade aan de bebakening toegebracht en wel in belangrijker mate naar gelang de ijsgang zwaarder is.

Eene raming gegronnd op de ervaring van een strengen winter, zou voor een zachten winter te hoog blijken, zoodat

men — in de maand Mei niet wetende welke weersgesteldheid het volgende jaar te verwachten is — een gemiddelde neemt van vorige jaren, daarbij rekening houdende met den voorraad, den toestand van het reserve-materieel enz. Dat bij een zachten winter, zooals in het jaar 1900—1901, de onderwerpelijke artikelen een overschot lieten, is dus zeer wel verklaarbaar en naar aanleiding daarvan behoeft inderdaad niet gedacht te worden aan onnauwkeurige wijze van ramen.

Artikel 72. Wat betreft de opmerking aangaande dit artikel, wordt beleefd verwezen naar hetgeen is aangeteekend bij hetzelfde artikel in de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag naar aanleiding van het wetsontwerp tot vaststelling van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1903 (Gedrukte Stukken 2, n°. 36.)

Hierbij wordt nog aangeteekend, dat gelijke wijze van raming bij vrijwel alle andere hoofdstukken der Staatsbegrooting voor het artikel „Pensioenen” gevolgd wordt.

*De Minister van Oorlog,
a. i. Minister van Marine,*

J. W. BERGANSIUS.

